

DEBRECZEN

A DÉBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 12 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 6 " — "		
Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 3 " — "		
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — 70 "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Meghasonlott nemzet.

A régi átok veri újból a magyar nemzetet. A nemzet meghasonlott önmagával és fiai, kik támaszul szolgálának, ádáz gyűlölettel, tajtékzó dühvel törnek egymás ellen. A rut, a kicsinyes pártoskodás emésztfel a legnemesebb erőket, szárnyát szegi a leg-hazafiasabb törekvéseknek. Ámde mutatkozik is a szörnyű visszahatás mindenfelől, míg mi magyarok ostoba kakasmódjára czibáljuk egymást, tiporjuk egymást, addig alattomos ellenségeink kárörvendve szövetkeznek ellenünk. Ők a rablógyilkost is nemzeti hőssé avatják, mert a magyar fajt pusztította, mint a vadmócz Hóra és Kloszka, mi elvakult magyarok pedig azon nagyjainkat, nagyjaink emlékét is sárral dobáljuk, kik fajunkért az első hadisorban küzdöttek.

A részleteken lovagol a pártokra szakadt magyarság és felejt, homályba hagyja borulni a közös a legdicsebb főczélt, vezércsillagunkat, melynek pártkülönbség nélkül imádatunk, törekvésünk tárgyát kell képezni, ugyanis hogy hazánkat kül, mint belemenség ellen vértessük, fajtánkat jobblétre emeljük, a vezér, a parancsoló helyen fentartuk, ha nem is ugyanazon az uton

haladva, ha nem is ugyanazon eszközökkel harcolva, de törekedjünk mindnyájan hazánk függetlenségét, önállóságát kivívni.

És mit látunk? A nagy törekvéseket, a szent eszményeket porba ejtik a pártusázók. A rágalom, a személyeskedés, nemtelen boszu, a sötét gyanúsítás mérge pusztit és fertőztet minden vonalon, széttagolva, vérző sebekkel borítva a magyar nemzet testét. Az összetartás fehér angyala helyett a széthuzás sötét ördöge látszik diadal-maskodni felettünk, mely álarczos, a gyűlölködés igéit hirdető sötét alakokat szabadított fehérfalvaink közé . . . A kozmopolita szellemű és törekvésű ujságok gyujtogatnak a legvégzetesebben, mit nekik ezen szegény haza, mit nekik ezen nemzet sorsa? Ők a bérért, alacsony idegen érdekek szolgálatában mindig készek a pártoskodás tüzet szítani, a gyűlölködés konkolyát hintegetni, a rágalom mérgét szerte fröcsesenteni. Megtorlás nélkül tehetik. Mert oly elvakult ez a nemzet, hogy csoportokra szakadva tapsol a nemzet gyilkolás, a meghasonlás eme rut bérenczeinek, felejtve, hogy egyedül a szeretet, az összetartás tarthatja fen ezt a sokat szenvedett, sokat csalódott, de a tapasztalatokon soha nem okult

nemzetet, a titkos és nyílt ellenségektől körülrajzolt magyarságot.

Az ilyen nemzet meghasonlott nemzet. Az ilyen nemzetnek nem lehet jövője, mert könnyelmű gyilkosa önmagának.

Ifjabb Móricz Pál.

A polyp és csápjai.

(A pénzközvetítés hiénáiról.)

Vegye magának az érdekes olvasó a kis fáradtságot és fussa végig az elterjedtebb lapok apró hirdetéseit, bizonyára meglepetéssel fogja tapasztalhatni, hogy mennyi jószívű ember akad Budapesten, kik készséggel felajánlják szolgálataikat pillanatnyi pénz-zavarban szenvedő embertársaiknak, különböző előnyös tulajdonságaikat körülbelől következőképpen hirdetve:

Pénzkölcsönt

kaphatnak gavallérok, katonatisztek, hivatalnokok és más hitelképes egyének betáblázásra, váltóra, kötelezvényre 6—8 o/o mellett X. Y. bankbizományi ügynökségénél itt és itt.

Avagy rövidebben:

Pénzt

leggyorsabban, diszkréten és legolcsóbban közvetit bárkinek, bármilyen feltételek mellett.
X. Y. stb.

A cselédkérdésről.

Irta: **Fröhlichné Móricz Paula.**

III.

A mit így tapasztalati uton az élet megmutat, azt tudományosan is be lehetne bizonyítani mert minden, a mit Herbert Spencer a gyermeknevelésről állit (könyvét kiadta az Akadémia), tökéletesen rá illik a cselédekkel való bánásmódra is és a mint-hogy modernül czélszerűen Spencer tanai nélkül nevelni nem lehet a gyermekeket, ugy a cselédeket sem.

Allításom bizonyítására legyen szabad néhány megtörtént esetet példaul felhoznom.

A tegyelem és folytonosan gyakorolt eilenörzés egyik főtenezője annak, hogy a cseléd jól végezze kötelességét:

— Az ország egyik legelőkelőbb urától, kit a király „mon cousin“-nek szólított és arczon csókolt, mikor aranygyapjassá avatta, több évről szóló kitünő bizonyítványt megfogadtak egy komornyikot. Állásának elfoglalása után harmadnapra óriási lopáson kapták rajta és a rendőrségnél a vállatások nyomán kiszült, hogy szolgálátának éveit alatt előbbeni urát rendszeresen lopta.

Egy urnót figyel meztetett a barátja. hogy komornája, a ki elkísérte falusi kirándulására, nála több tárgyat ellopott; az illető czinikusan vállat vont és azt felelte, hogy tudja, de őt jól szolgálja ki és tőle nem, csak másoktól szokott lopni, tehát megtartja.

Közszájon forog báró Kemény Zsigmondnak, a híres regényíró és publicistának demoralizáló szokása, hogy inasának a lopásra alkalmat adott, mert — ugymond — szegény szereti a jó szivart és különben nem juthatna hozzá.

Egy háznál értékes karperecz veszett el. Mindenki a szobalányt gyanúsította. A szegény teremtés szegényében a kutba ugrott és belefult; későbbet kiderült, hogy a háznál lakó nevelőné kleptomániában szenved és a karpereczet is ő lopta el.

Egy előkelő falusi háznál illusztris vendégeket vártak egy napon. A szakács, a ki azon a vidéken utólrhetetlen művészek hírében állott, rosz kedvén könnyitendő, a kenyéradóit szidalmazta. A háziasszony azonnal fülébe ment a dolog és haladéktalanul maga elé cizálta a szeszélyeskedő konyhaművészt. Teljes higgadtsággal és kellő szigorú hangon kijelentette, hogy egy óra múlva távozzék a házából s tanuk előtt a

járandóságát adta ki neki. A cseléd elámulva azon, hogy őtet ilyen perczen nélkülözhetik, töredelmesen bocsánatot kért, de az urnó kijelentette, hogy a történetek után nem hajlandó mentségeit elfogadni. Ez a példa annyira felserkentette a többi cseléd buzgalmát, hogy vetélkedtek valamennyien a hiányzó egyént pótolni, ami nem is volt nehéz, mert a háziasszony maga is szakértő lévén, aznap maga kötötte fel a konyha kötelet.

V. grófnő udvarhölgy mesélte: — Nálunk, a főhercegi udvarnál, nem történhetik semmi mulasztás, semmi ok-vagy czélszerűtlen, mert a fenséges asszony minden reggel maga veszi kezébe a kulcsokat, délután pedig én megyek ki rendelkezni és a munkáknak utána nézni.

A méltányosság egyik másik rendkívüli tényezője a gazda és cseléd közötti jó viszonynak.

Egy szivbajos leány felmondta szolgálatát, mert nem birt már dolgozni és az orvos pihenést rendelt neki; de nem kapta meg felmentését gazdájától és a munkából teljesen kidőlt. Még az ágyból is kihúzták és dologhoz parancsolták. Az orvos erre a kórházban helyezte el s maga fizette érte a költséget, mert a munkaadók

és így tovább, számtalan formában és alakban hirdenek annyi, szinte lehetetlenül hangzó kellemes feltételt, hogy a megszorult egyén végre is hitelt ad a sok csábító ajánlatnak, lépre megy és felkeres egyet a sok közül.

Az, hogy előleget szedjenek az áldozattól, az már kiment a divatból, mert a legtöbb ember már hallani sem akar az előlegadásról, okulva a mások vagy saját kárán. Mindig és mindenik megkísérli ugyan a némi előleg után való tapogatódzást, de rögtön felhagynak vele, mihelyt ellenállásra talál.

A mai modern világban már az Információ költség járja, mert hiszen természetes, hogy ma, midőn minden tőke olyan óvatos, nagyon alaposan kell tudakozódnunk minden egyes felől, kinek esetleg pénzt kölcsönzünk.*

Minthogy pedig azt senki sem kívánhatja, hogy az informálást (mely a kölcsönösszeg nagysága, a kölcsönt kérő rangja és ruházata szerint 2-100 korona közt változó) a pénzközvetítő fizesse, tehát ez első sorban is — mielőtt az ügynök további lépéseket tenne — lefizetendő, a mi legtöbb esetben meg is történik.

Most lássuk a „további lépéseket“.

Két eset lehetséges: vagy keresztül vihető a kölcsön, vagy nem. A gyakorlott pénzügynök ezt első pillanatra látja. Ha a felajánlott üzlet valószínűtlen, egyszerűen „ad acta“ tétetik s az érdekelt fél megkapja az értesítést, hogy miután az információ rossz, ügyében semmit sem lehet tenni. A másik esetben sok huzavona után (melyért külön felszámítatik a költség) megkötnék végre egy „szolid“ üzletet, melynek költségvetése így néz ki körülbelül:

Kölcsönkért összeg	1000 ft
Ebből információ díj	10 „
Utánjárás költség	15 „
Okmányok (tkkönyvi kiv. stb)	10 „
12% kamat (6 óra)	60 „
Közvetítési díj (10%)	100 „
Összesen	195 ft

* E célra vannak berendezve a közkezdveltségnek örvendő „Tudakozó Intézetek“ és „Információ irodák.“
A szerző.

megtagadták nemcsak a betegség költségeit, de fizetését s ruhaneműjének, cselédkönyvének kiadását is. A leányt mindenhol elutasították szépszerével, mert a hatóságnak kellemetlen lett volna illő büntetésben részesíteni a kis város olyan előkelő családját, mint a milyen a cseléd gazdája volt.

Egy budapesti urhölgy arról panaszkodott, hogy nem kap inast, mert nagyon „igényteljesek“: villásreggelit kérnek, holott hétkor reggeliznek és háromkor ebédelnek és hogy a fűtetlen előszobában nem akarnak hálgni, már pedig az inas miatt csak nem vesz nagyobb lakást, hiszen felöltözköhetnek az ő (!) fürdőszobájában is.

T. grófot mindenki ritka képzett férfinak és nagyon eszesnek tartotta, de ridegnek, szivtelennek. Az évekig szolgálatában álló inasa a kolerajárvány alatt ebben a fertőző nyavalyában megbetegedett. A gróf bezárkózott vele és a rendelő orvosokon kívül senkit sem bocsátott be. Az összes ápolási teendőket egymaga végezte és inasának életét megmentette, környezetét pedig a járvány tovaterjedésétől óvta meg.

Hogy viszont nem halt ki a ragaszkodás és hűség a cselédek szívéből, mutatják ezek az esetek.

Tizenötévi szolgálat után egy kocsis szerelmi szenvedélye miatt elhanyagolta

A fél tehát kap összesen 805 forintot kézhez, minek ellenében meg van neki engedve félév múlva 1000 frtot visszafizetni. Igaz, hogy ez mindössze 39 százalék, de az még örülhet, aki ilyen „olcsó“ pénzhez juthat, mert azok, kik ezt adták és szereztek, még becsületes emberek — a többihez képest.

Tudok rá esetet, hogy egy magas állású bankhivatalnok kért és kapott sürgős 500 forintos kölcsönt, a miért 5 frt információ díjat, 50 frt közvetítési díjat és — dacára annak, hogy 1 hónap múltán visszafizette — egy teljes évre 12 százalékos kamatot fizetett, összesen tehát 115 frtot.

Ismerek egy egész nagyszabású irodát, amelyik mindig hirdeti, hogy X. évi fennállása óta már mennyi kölcsönt szerzett, illetve konvertált, hol nem is kérnek információ díjat, hanem elszedik a jámbor halandótól az összes vonatkozó okmányokat, aztán 14 nap múlva gépirott levélben értesítik, hogy a kölcsön keresztül vihető, mert is 20-50 frt utánjárás költség megtérítése után papírjait — elviheti. Azt mondanom is fölösleges, hogy egy lépést sem tesznek senki ember fia érdekében, a hol csak tisztességes s éppen ezért szerény jövedelemről lehetne szó. Vannak aztán egészen piszkos zugirodák, hol a költségeket szerető fiatal urakat egyenesen a váltohamisításra ösztökélik. Erre is szolgálhatok konkrét esettel, ahol egy jóra való fiatal ember csakis B. I. ur önzetlen és rendkívül erélyes fellépésének köszönhető, hogy hazai törvényeinkkel komolyabbösszeütközésbe nem jött. (Ami pedig jelenlegi szolgabiroóságának némileg ártana.) És e fiatal embert szintén egy „Pénzkölcsön-szerző Intézet“, élén M. és Sz. jeles hazánkfiával, vitte e végzetes lépésre.

Multkor ugyan hüvösre tették e szép társaságnak egyik kitünő tagját: Kohn (Kovács) Sándort, ki miután lopás, csalás és egyéb csekélységek miatt arany ifjúságának legszebb napjait különböző dutyik tanulmányozásába merülve töltötte el, egy szép napon társat fogva magának, virágzó ügynöki irodát nyitott és duskált a pénzben, mit klienseitől kicsalt, mignem — régi szen-

vedélyének hódolva — idegen uniformist öltve, mint rendőrtiszt kezdett parancsolgatni, miért is megint jól elhelyezték ő kegyelmét.

Hasonló jeles alak volt a jelenleg szintén csendes Lefkovits (Lukács) Mátyás, ki érdemes társával, H. ural tette tönkre annak idején Lazarovics Misit, a szredistyei nábobot. Ugyancsak e jeles czég operálta meg egy ősnemes család fiatal sarját, D. J. urat s mindezekért a hajuk szála sem görbült meg, mert minálunk még mindig uralkodik az a bizonyos számalomraméltó büszkeség és gög, hogy inkább koldusok legyünk, semmint a nevünket meghurczoltatni hagyjuk. Pedig hogy az nem szégyen, ha az ilyen nyomorult miazmait a társadalomnak kipusztítani igyekszünk, fényesen megmutatta a braganzai herceg s elég szegénységi bizonyítvány népünkre, hogy az ifju herceg ez igazán roppant horderejű tettét néhol igen kétes lelkesedéssel fogadták, sőt voltak, kik a tárgyalásnál előfordult gyerekes prókatori henczegést helyeselték.

Köteteket irhatnék e dolgokról, de minden hiába, ha a rendőrség nem akarja meglátni, a törvényhozók pedig nem akarják megrendszabályozni e gaz hadat, mely kiszípolozza a szegényt és gazdagot egyaránt. Tessék könyveket vezetetni, azokba bepillantani és ellenőrizni, ne engedjék meg a czimszedelgést, mint pl. bankbizomány, ami csekély kivétellel (hálás lennék, ha valaki mutatna egy ilyen „kivételt“ nekem) mind humbug, szabjanak erélyes paragrafusokat, büntessék szigoruan az uzorát, töröljék el a sok pénzvígézet, kik majdnem kivétel nélkül megérték az akasztófára s mégis büntetlenül fertőztetik meg a budapesti kávéházak amugy is gyilkos levegőjét!

Nagyon sok a szemét, tisztogassuk kérem, mert különben sohasem javulnak hitelviszonyaink és Budapest, a mi szemünk fénye, marad továbbra is a csalók és gazemberek Eldorádoja.

Vörös Tibor.

őket okkal-móddal kényszeríteni is a legelemből fokára: a tisztaságra.

Isten nem lehet felemlítés nélkül hagyni amaz egyesületek áldásos működését (például a „Charitas“ Budapesten), melyben csekély évi díj lefizetésének ellenében a cseléd szükség esetén a specialista orvos kezelését élvezheti, például szem-, fül-, fogorvosét, a mit a család nem nyújthatna különben neki, csak nagy áldozat árán.

Egy másik kötelessége a gazdának a cselédet takarékosagra szoktatni. Nagyon czélszerű ez elv megvalósítására falun az, ha telket, földet vásároltat a cseléddel, vagy leányoknál a kelengye lassankinti bevásárlása; azután a postatakarékpénztár intézménye is megfelelő, de különösen czélszerű némelyik takarékpénztárnak az az intézmény, hogy a betegek kötelezik magukat bizonyos időtartamra a hetenkénti megállapított filléryi betéttel gyarapítani tőkéjüket.

Bár nem elsősorban említem, de elsőrendű tényező kötelessége a gazdának a cselédek vallásos érzését ébren tartani és fejleszteni. Ezért, ha már nálunk nem is szokás, mint Angliában, vagy mint Vilmos német császár teszi yachtjának fedélzetén és a mint régen a protestáns udvarházakban tették a nemzeti és nemes asszonyságok, hogy maguk olvassák fel a bibliát a

Reform szikrák.

(Parlagi kincsek. — Germánia berenán. — A művészet vándorlása, győzelme és befolyása a nemzedékre. — Nemi nemtelenségek.)

Az államnak — nem mondom kutya, sem szent, de legemberibb kötelessége volna támogatni azokat, akik szívben elválhatlanok; a nemzetet nemzetségükben igazán a szívükön hordják. Jól mondja a német közmondás: „A hivatallal asszony jár.” És mit tesz a kormány?

Nem fogja az asszony pártját, hanem a férfi szoknyás haddal veszekszik és közösen a népet adóval agyon préselik.

Miért nem szabályozza a gombamódra felszaporodott kiházasítási és betegsegélyző egyleteket, ha már közösen járulunk a beteg ápoláshoz? Miért nem állít zálogházakat a vidék nagyobb városaiban és engedi a hivatalos uzsorát és vele a szegény család ingóságának elkótyavetyélését, köztük gyakran a felserdült leány öröklött smukkját és nagy gonddal gyűjtött kelengyéjét? Sok módja volna még az igazságtalan-görbe adók apasztására, ha a kormány közeg nem volna oly lusta és maga is jobban igyekezne a beállott nyomor enyhítésére. Itt van mindjárt a gyufa monopólium, ha már a dohányzás gyufával jár. Franciaországnak a gyufa szépen jövedelmez.

A kormányt azért titulálják magasnak, hogy túl tekintszen még az ultramontan magaslapon is. Göthe szerint nem igen meszsze kell fáradsunk a szerencse után: „Siehe, das Glück liegt so nahe!” — Tekintszen át csak a berenán, nézzen végig a szomszéd Germánián, ott miképp állanak a tauglich állapotok, ott a nők is mind óriás amazonok. Ott adnak még valamit az ember szakállára és nem mindent a nő hozományára.

Gyakran van gyermek-kiállításuk, a melyen a legszebb gyermek viszi az első érmet; míg nálunk nemzeti szalagokkal tetőzik a legszebb kötőféket, és szennyes cigány vagy Barnum sátorban drága pénzen mutogatják a világ nyomorékait az anyák épülésére. Hát ezeket betiltani nem lehet,

háznépnek, arra mégis tekintettel kell lenni, hogy a cseléd szigorúan megtartsa a vallás által előírt szabályokat és hogy templomba menjen.

A tisztességes szórakozás módját, alkalmát megadni, szintén a munkaadó kötelessége, valamint annak ellenőrzése, hogy a mulatság a morál és etikanak megfelelő legyen.

A kellemes perczek reménye és emléke annyira sarkalja a tevékenységet, hogy félannyi idő alatt kétszer annyit tud dolgozni az illető. A szomorúság, lehangoltság akadályozza a jó munkát.

Az olvasás a legrendkívülbb, hathatósabb forrása a szórakozásnak.

Imerek családokat, a hol az asszony bérel a kölcsönkönyvtárból s a lelki és erkölcsi művelésre szánt könyveket maga vászolja ki a cselédek számára. Vannak nagyurak házak, a hol a könyvtárnak külön, a személyzet számára berendezett osztálya van. Meg lehet engedni, hogy a cselédek a népolvasókörök tagjai lehessenek. A szerény viszonyú családok kitűnő szolgálatot tesznek az általános művelődésnek az által, ha gyermekeik arravaló iskolai könyveit olvasás végett a cselédek számára elteszik.

A munkára serkentés: rövid idő alatt több munkát elvégezni, rendkívül hasznos

ha az anya így ezek behatásának tulajdoníthatja a torzszülöttet?!

Egy szép fiatal várandós asszonyka váratlanul fivérével levelet vett, a melyben tudatja, hogy jobb karját a klinikán amputálták. A megrémült anya rendes idejében jobb karja teljes hiányában szülte első gyermekét. A máskülönbben gyönyörű csodagyermek nálam le is fényképeztetett.

A sörös München győzött a dictátor Róma felett, a régi iskolák újra németföldön éltek, és most minden utja Berlinbe vezet. Olaszország az emberiség bölcsője, hol közvetlenül a Természet ölen táplálkozik a nemzet és a „dolce far niente” mellett szépen megélhetet. De a viszonyok megváltoztak: fagy fenyegeti már virányait, macaroni nem köti le többi fiait, hanem idegenben az ideális szobrász cément csatornába ereszkedik és a Rafaeleket Drezdában őrzik. Az átültetés nemesítési módja lassan átragad az emberre és meleg házaik egyre szaporodnak.

Münchenben 450 műterem után szednek házbért, hideg földnek gyűjtik már a babért. De nemcsak a festeszet, hanem a zene is itt klasszikus talajra talált. Ha nem is minden hónapban irnak operát, de a zenében alig mulják felül Drezdát. Mendelsohn egymagában tizenkilenc millió tallért hagyott a zenének és a tanítványok ingyen ellátás és oktatásban részesülnek.

Németország nemcsak a gépei erdejében edzi testét, de magas intézeteiben műveli lelkét. Gép: kép, nagyon közel állanak. Hát e világ nem látja, hogy a katoná nem mindig az ágytól és asztaltól, de a műteremből szedi antik formáit? Gladiátorokat, isten-nők szobrait, szép képeket állítsatok a nő nemnek és a fogékony nemzet elé a görög klasszikát! — Szalon, budoár főképp a szobor helye; Amor és Psyché ne a „Nemi titkai”-ból ösmerje.

És mit tesz maga a német császár hadserege növelésére? — Minden család hetedik figyelmének ő a keresztapja. Ez az igazi érdemkereszt, a mely az illető családnak anyagi támogatást biztosít, mely hét

tényezője a háztartásnak, éppen mint a nemzetgazdaságtan is mutatja. Ezért a kiszabott heti, vagy napi munka után meg kell engedni, hogy a cseléd a maga számára is dolgozzék.

Nagyanym minden szombat délután a „belső fráj”, a szakácsnő, a szolgálók seregét egybegyűjtve utmutatást adott ki, ki miképpen szabjon, varrjon, kössön.

W. báróné komornait, nevelőnőit maga tanítja művésziessé szabni, himezni.

Ha alkalom adatik a cselédnek olesón és csinosan ruházkodni, az az egész családnak jóleső látvány.

Ismertem egy urasági legényt, a ki a vacsora előtti szabadórát arra használta fel, hogy németül tanulni és olvasni és egy másikat, a ki az egész ház gyönyörűségére ilyenkor czibalmozott.

Nagyjában ime tehát azon irány, melyet követnünk kell, melyet az élet és a tudomány kijelöl.

A felsoroltakon pedig elmerengve azt állítom, hogy Magyarországon nincs cseléd mizéria.

Lehet, hogy ilyesmi mutatkozik némelyik háznál, de csak a munkaadóktól függ a megszüntetése.

A korrallal haladva a cselédviszonyok is változtak, de nem lettek rosszabbak.

katonával beszámol az államnak. Ő felsége maga is jó példával jár, nem kell a trónörökös miatt aggódnia, trónra temett ott a sok spártai edzett. — Mifelénk ellenkezőleg nem csak a hirdetésben, de tényleg a „gumi halhólyag” járja, csak csufságának kepel a gólya... A törvényhozók szinte gyanú keltenek, hogy alkotásaik nem ez uton burokban születnek, ha már oly közömbösök és a szemtelen hirdetések ellenében tehetetlenek! — „Nincsen többé nem kívánt Isten áldása!”

Borzasztó az ezredek ily gyalázatos pusztítása... Mózes hite a szodomia ellen szót emel: életet az élőkötől követel! — Mire való a lelkiösmeretes népszámlálás? hogy csak azt tudjuk meg: mennyi az apadás?! . . .

Mi egymagunkban a szövetségesek ellen nagy hatalomra vágyunk? igen? ha lélek számban nem is, de adószámban elértük: két állam terhétől sem fázunk. — No de vigasztalódjunk! . . . ha már Hári János szerint a bécsi sas mindennap egy tulkot költ: nem lehetetlen, hogy a sasnak egy napon harmadik feje is nőtt

Gondy Károly.

Délutáni levél.

(Zsidó felekezeti lap Egánról)

A főváros némely «zsornáljai» állandóan mérges lével fecskendezik az ugynevezett «ruthén akciózt», melynek élén Egán Ede kormánybiztos működik. A magyarsághoz hűséges párszáz- ezernyi ruhén nép megmentéséről, beolvasztásáról van szó, a kik az egyenlőség, testvériség és népszabadság hirdetői korszakában a rabszolgákénál nyomorultabb sorsban éltek és nyögtek a lengyel föld és Galiczia felől betolakodó vadömegek szipolyozása, nyomása alatt. Kényessé tette a helyzetet, hogy ez a szipolyozó, betolakodott idegen tömeg véletlenül a Mózes hitvallását vallja. Következésszerűleg a ruthéneken akarván segíteni, a kiszipolyozókat is megkellett rendszabályozni, másrészt a határt is elkellett zárni a további idegenek elől. . . Ebből a véletlenből, hogy ez idegen, kapzsi, elődi tömeg véletlen a Mózes hitvallását követi, egyes a gyűlölködést, a felekezeti viszályt, a nemzet pártokra bontását következetesen üző fővárosi lapok utálatos fegyvert kovácsoltak a nemes mozgalom és Egán ellen, kiről kikiáltották, hogy zsidó üldöző . . . Sőt tovább is merészkedtek. Legyalázták Egánnak a férfiúi és köztisztviselői, sőt a hazafiúi becsületét, tisztességét is. Elvakultságukban és türelmetlenségükben készek lettek volna zátonyra juttatni a nemes, hazafias mozgalmat is, mert midőn Egán közt és egyik alárendeltje közt, bizonyos Páris ur, között, szakítás történt ebből a legmégesebb, leggonoszabb fegyvereket kovácsolták Egán és az egész mozgalom ellen. Bábként Párist tolták maguk és rut türelmetlenségüket, vadságukat jellemző czéljuk elé . . . És noha a képviselőház fényes elégtételt adott, párt-

különbség nélkül, Egánnak Darányi miniszter fölvilágosításai után, a mely után a gyűlöletessé felfujt ügy felett megnyugodva térhetett volna napi rendre a közvélemény; a sajtó híenái mégis is tovább üvöltöznek és csapkodják a tajtékat szerteszét. Annál elismerésre méltóbb, férfiasabb és őszintébb egy zsidó felekezeti lapnak, az »Egyenlőség«-nek a legu,abb számában megjelent nyilatkozat, mely a többek között ezeket írja:

„Páris és Egán személyes ügyéhez semmi közünk. Darányi miniszter fölvilágosító szavai után hajlandók vagyunk elhinni, hogy Egán elfogulatlan, elhisszük, hogy a tisztességes munkát kereső szegény zsidó-hitű elemeket nem akarja kirekeszteni az akció áldásaiból, elhisszük, hogy ezeket is animozitás nélkül kész segíteni, elhisszük, hogy azt a bizonyos antiszemitaizmus eszedet nem úgy mondta, amint először szárnyra került, koncedáljuk, hogy a kazár vallására való tekintet nélkül, egy külön gazdasági species. Majd így folytatja: „A jövő kedvéért a multa nézve is elhisszük, hogy Egán ur, kinek képességeit nem vonjuk kétségbe, elfogulatlan ember, semmiféle különleges tendencia nem játszik bele a munkájába, hogy az osztó igazságot képviseli s hogy egyetlen célja van csak: a nagy nemzeti célt a jók, a nemesek, az igazak bántódása nélkül elérni. Az akció további fejleményeit tovább is rokonszenvvel fogjuk kísélni, azonban fokozott figyelemmel, mert az igazságos és az elfogulatlan Egán ezt tőlünk is megérdemli.“

Ez komoly, ez tisztességes beszéd. A nem bevallott felekezeti lapok tanulhatnak e hangból, a helyett hogy vad türelmetlenségükben és elvakultságukban folyton-folyvást az antiszemitizmus ördögét festegetik Magyarországra falára, mignem egyszer majd a rut ördög valóságosan meg is jelent... Ha azonban ez a céljuk, az más, akkor a gyűlölködés igazi útján haladnak a cél felé. Én csupán azt csodálom, hogy a józan, művelt magyar izraeliták ki nem közösítik, le nem ítik ezeket a — kóser antiszemitákat.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

A Simonffy-utcai piacztér.

A város a Simonffy-utczán két diszes, épepésséggel semmit sem jövedelmező bérpalotát építtetett. A bérpalota folytatásaként piacsteret akar létesíteni, ettől remélvén a bérházak jövedelmezőségét. A piacztérnek létesítése elé akadályok gördültek. Hogy rendes piacsteret létesítsen a város, megkellett szerezni a Sesztina-féle telek kerthelyiségét. A város tárgyalásokat folytatott a tulajdonossal, de megegyezésre nem jutottak. A miniszter ekkor elrendelte a kisajátítási eljárást, melyet ma kellett volna megtartani. Erre azonban nem került a sor, mert Sesztina és a város békésen oldották meg a kérdést. A város 12,000 koronáért megvette a telket, úgy, hogy most már mi

sem áll utjában a létesítendő piacztérnek. Sesztina különben, miután házának homlokzata a kisajátítás révén az új piacztérre nyílik, diszesen fellépteti s már is megbizta Tóth István építész a munkát elkészítésével.

Szebb az otthon való.

Nemess Zoltán, a hajdumegyét gazdasági egyesület titkárának vezetésével a hajduk földjéről nagyobb kiránduló csoport járt a budapesti mezőgazdasági kiállítás megtekintésére. Minden nagyon tetszett nekik, de meglátva a debreczeni híres ötös fogat mását, az egyik hajdu kigazda meglóbálta a mentőjét s így szólt:

— Szebb az otthon való.

A kiállítás egyébként e hónap végéig lesz nyitva. Julius 1-én való leszerelését Darányi földmívelési miniszter már elrendelte. Az utolsó hétre is sok gazdasági egyesület jelentett be csoportos felutazást.

Kossuth emléktábla.

Szép ünnepük lesz e hó 29-én, Te Deum napján a sátoralja'ujhelyi diákoknak. Az évzáró ünnepel kapcsolatban leplezik a gimnázium falába illesztett emléktáblát, amely azt hirdeti, hogy ez iskolának Kossuth Lajos hat éven át növendéke volt. A másfél méter hosszú sötét gránittáblán, amelynek költségeit a gimnázium ez évi növendékei adták össze, ez a fölírás van:

EZ ISKOLA NÖVENDÉKE VOLT

KOSSUTH LAJOS

1810 1816.

A NAGY ELŐD EMLÉKÉNEK A FÖGYMN. IFJUSÁGA 1901.

A nőipariskola kiállítása.

A debreczeni nőipariskola kézimunka és rajzkiállítása f. hó 26-án d. e. 9 órakor nyílik meg. A kiállítás négy napig tart. Naponta megtekinthető d. e. 9—12 ig; d. u. 3—6 óráig. Egész évi munkásság eredményében gyönyörködhetik itt a nagy közönség és meggyőződhet arról is, hogy ezen iskolában tényleg a hasznos és komoly munkákkal foglalkoznak a növendékek, a kiállított iparcikkek a nők életfentartásának eszközeül tekintendők Előre is felhívjuk a kiállításra a közönség figyelmét.

Egy község pusztulásáról.

Az »Egri Hiradó« vezércikkelyben foglalkozik a hevesmegyei Reesk község pusztulásáról, melynek népe szorgalmas palóc néps azelőtt virágzó kis község volt Parád-fürdő tőzsomszedságában. Másfél esztendővel ezelőtt azonban a birtokos lakosság földet vett parcellázás céljából, hogy sikeres gezdálkodását kiterjeszthesse. A vételt egy budapesti bank finanszírozta, akként, hogy a birtokvevők egyetemleges kötelezettséget vállaltak a vételárul fizetett összegért és ez összeg, mintegy 160,000 korona erejéig a zálogjog bekebelezett az egyetemes adóostársak birtokaira. És ez a birtokvásárlás lön veszte a községnek. Mert mint a Budapesti Közlöny ezidei 100. és 104. számaiban olvasható, ezen egyetemleges kötelezettség alapján végrehajtási árverés lett elrendelve Reesk községnek mintegy 100 lakosa ellen és ez árverés részben már májusban foganatosítva lett részben még ezután fog foganatosítani. Ez a 100 birtokos pedig az egész község birtokos lakosságát jelenti s így, ha orvoslás-

ról nem gondoskodunk, földönfutóvá válik az egész község. A községben szerfelett nagy az elkeseredés s már is hallatszanak hangok, hogy kivándorolnak Amerikába. Segítségéről kell tehát mihamarább gondoskodni, melyet azonban alapos vizsgálatuak kell követnie, ki kell deríteni, hogy itt miféle körülmények működtek közre s kik voltak azok, a kik a romlásba sodorták ezt a községet?

Beiratkozások a kereskedelmi akadémiára.

Beküldetett: A debreczeni kereskedelmi akadémián közoktatásügyi miniszter f. é. 29217. számú rendelete értelmében a felső kereskedelmi iskolai növendékek ezentul mindenkoron június hó 30-tól július hó 5-ig iratkozhatnak be. Helybelieknek e célra személyesen kell az igazgatóságnál jelentkezniök; vidékiek ellenben a legutóbbi iskolaibizonyítvány meg 20 korona tandíj-részlet beküldésével eszközölhetik a beírást.

Pályázat a színházra.

Végre Debreczen város tanácsa is rászánta magát, hogy a színház bérbe adása ügyében határozzon. Más városok már régen kiírták a pályázatot, sőt több helyen már bérbe is adták a színházat. Debreczen, mint rendesen mindenben, ebben is utolsónak marad. A tanács holnap szerda délután ülést tart, melynek egyetlen tárgya a színházi pályázati feltételek megállapítása lesz. A feltételeket holnap megállapítják, most csak arra vagyunk kíváncsiak, hány nap mulva írják hát ki a pályázatot.

A földesi anyagyilkos az esküdtzék előtt.

Nagy érdeklődés mellett folytatta az esküdtbiróság Antos Gyula földesi anyagyilkos bűnygyének tárgyalását. Kévéssel 9 óra után nyitotta meg Szeőke István elnök a tárgyalást. A tanukihallgatásokat folytatták. Első tanu Katona Ágnes nevelőanyja özv. Szabó Lajosné vallomása szerint vádlott még Katona Ágnes leány korában járt a házhoz. Akkor járt oda Nagy Jenő is. Antos kinyilatkoztatta, hogy elakarja venni Katona Ágnest, de az Nagy Jenőhöz ment férjhez. Ő jobban szerette volna, ha Antoshoz megy. Mikor Katona Ágnes elvált Nagy Jenőtől, Antos ismét járt a házhoz s kinyilatkoztatta, megvárja a válóper végét s elveszi Katona Ágnest. Azt hallották, hogy szülei ellenzik, de Antos ezt tagadta. Takaráskor aztán Antos szakított velük. Októberbe ismét eljött, de ő — mivel bevallotta, hogy szüleit agyon akarja löni — nem engedte be a házba s beszélt a lelkére, hogy szüleit ne bántsa. Özvegy Loczki Mihályné tanu házában lakott Katona Ágnes. Lényegtelen vallomása után K. Ágnest hallgatták ki. A délelőtt még a tanuk kihallgatásával telt el. Délután az orvos és fegyverszakértők kihallgatására kerül a sor.

Új állampolgár.

Bona Fortunató debreczeni lakos, kőfaragó, olasz állampolgár magyar honosságért folyamodott. A belügyminiszter ma érkezett leiratában tudatja, hogy Bona Fortunátót felvette a magyar állampolgárok közé. Az új „magyar“ a napokban teszi le az esküt a polgármester előtt.

Esküvő.

Tihanyi József fogorvos jövő hó 3-án déli 12 órakor esküszik örök hűséget a Deák Ferencz utczai izr. templomban Kemény Klárának dr. Kemény Mór ügyvéd kedves leányának.

Kutbafulladt napszámos.

A vigyázatlanság ismét egy emberi életet pusztított el. Vladik Teofil galicziai származású, görögkatholikus, 52 éves napszámos másod magával felvállalta, hogy a Csillag- és Csapóutcza sarkán, a Schwartz korcsmáros udvari kutyát kitisztítja. Midőn felbontották a kutat, még figyelmeztették Vladit, hogy a rossz levegő miatt egy darabig ne menjen a kutba, hadd tisztuljon a kut levegője. Azonban Vladi leereszkedett a kutba. A gyilkos levegő megölte. Holttestét a tűzoltók szállították a kórházba. A vigyázatlanság így okozza az emberek vesztét.

Elhunyt öreg honvéd.

A nagy idők egy tanuja és katonája hunyt el itt Debreczenben, a máramaros-megyei nemes családból származó Hédervári Kont János, ki a magyar királyi honvédségnél is szolgált, mint főhadnagy, de a ki még előbb, a nagy időkben a Bem apó vitéz seregének volt az őrmestere. Az elhunyt sokáig tisztviselőködött Máramarosvármegye szolgálatában is. Tipikus régi magyar alak volt. Bem apó katonájának az elhunytáról a gyászoló család gyászjelentést adott ki. Így hangzik:

Fajdalmas szívvel tudatjuk, hogy a szerető jó édes apa, nagyapa, após és rokon, néhai Hédervári Nont János 1848-49 honvédőrmester a Bem hadseregében, f. hó 23-án életének 71-ik évében végelgyengülésben rövid, de súlyos szenvedés után kiszvedett. Drága halottunk hült tetemei e hó 25-én d. u. 3 órakor fognak a Kossuth-utcza temetőben örök nyugalomra tétetni. gyermekei: Irén, férje Gál Sándor, Ilona, férje Ladányi Zoltán, Paula, férje Veress Kelemen, Árpád.

Végzetes madárfészkek szedés.

A madárpusztítást rendelet tiltja. Szomoruan végződött a rendelet áthágása egy fészkepustítóra. Bucsai István 14 éves fiú öcsésével s két társával madárfészket ment szedni a sámsoni dombokhoz. Egyik fán találtak is fészket. Bucsai István a fára mászott a fészkekért. Mintegy 5 méter magasan lehetett már, mikor egyik gyenge galy, amelyre lépett, letört s ő alázuhant, de oly szerencsétlenül, hogy a fa egyik hegyes kiálló galyába esett, mely 20 czméternyre hatolt oldalába. közvetlen a szíve alatt. Társai kihúzták a testében maradt fadarabot, de pár pillanat múlva elvérzett s meghalt. A rendőség a vizsgálatot megindította s elrendelte a holttest felboncoltatását.

Debreczeni rövid hírek.

A debreczeni gazdák az esti vonattal Budapestre utaznak a mezőgazdaságikiallítás megtekintésére. — **A honvéd tiszti** kaszinót július hó 20-án avatják fel. Ez ünnepélyre a budapesti ker. zenekar is lejön Debreczenbe. **A tornaegylet** 3-4 napos kerékpáros kirándulást rendez az ugynevezett „khazar földre.“

Bővebb felvilágosítással dr. Horvay Róbert tornaegyleti titkár szolgál. — **A nagyerdőn** délután fél hatkor sétahangversenyt tart a katonazenekar. — **Doszpoly János** 10 korona, Fleischmann Mór 6 korona szakértői díjat adományoztak a rabsegélyző egylet részére.

Egy urkocsis bravurja.

Bravurnak készült és komoly baleset lett a vége. Egy nagyváradai tudósítás így beszél el: Nugent Laval báró honvédszázas az este a feleségével és Szepessy főhadnaggyal a vendéglőből hazafelé tartott. A százas a könnyű hajtókocsi bakján ült és valahogyan kiejtette a kezéből a gyeplőt. A bravuros kocsi hamar utána kapott a gyeplőnek, de nagyon előrehajolt és a lovak közé bukott. A lovak erre megvadultak s egy darabig magukkal hurezolták a százasot, akinek egy bordája összezuzódott és több sérülést is szenvedett. Szepessy főhadnagy leugrott a kocsiról és megfékezte a lovakat.

De Wett őse — Rembrandt tanítványa.

De Wettől, a burok világhírű hőséről, most az derül ki, hogy őse egy festő volt. Az orosz barbarátok egyesülete egy szép képet kapott: „Jézus vitakozása a templomban a tudósokkal“ és véleményezés végett Amsterdamba küldte. Az eredmény az, hogy a képet De Wett Jakab, Rembrandt egy növendéke festette, a ki a bur táborknak őse volt.

T Á V I R A T O K.**A képviselőház ülése.**

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 25.

A ház mai ülésén letárgyalta a városoknak a fogyasztási adóról szóló törvényjavaslatát.

Hieronymi és Tisz a Kálmán felszólalására, a pénzügyminiszter ígéretet tett, hogy a városok részvételét fokként emelni fogja.

Krüger a fürdőben.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 25.

Krüger a burok agg elnöke Hollandiába fürdőbe utazott. Mindenütt a legnagyobb rokonszenvvel fogadják.

A király Bruckban.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 25.

A király 7 órakor Lajta melletti Bruckba katonai szemlére utazott. Ünnepélyességgel fogadták. A gyakorlat déli 1 óráig tartott.

A király őfelsége a törzs tiszteket maga köré gyűjtötte és legmagasabb megalégedését fejezte ki a csapatok harcz képessége és jó kinézése felett.

Nyilatkozat.

„Ezen sem a bel- sem a külföldi keserűvizek által elért kénsavas sókban dus keserűvíz, melyből csak a fél mennyiség a többi keserűvizekhez arányosítva, a kívánt hatás elérésére szükséges, még a leggyengébb szervezetű személyek által is szívesen vétetik. Ehez járul még az ezen keserű vízben foglalt szénsav, a mely megfelelő töltő módszer által a palaczkokban megőrzetik. A „FERENCZ JÓZSEF“ keserűvíz a többi ugynevezett „budai keserűvizek“ közt, a legrövidebb idő alatt az első helyet foglalta el. — Dr. Hertzka Károly, Budapest.

Póstyén

európaírhú kénes iszapfürdőit a t. közönség k ü l ö n ö s f i g y e l m é b e ajánl-uk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes-tesztreszekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb köresekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatnák. Póstyén fürdő javallva van: c s u z, k ö s z v é n y, i s c h i a s, csont-törések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkezik uj és legtökéletesebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

IRODALOM.**A magyar törvénytár betürendes tárgymutatója.**

A magyar törvénytár 1847—1890 évi folyamaihoz. Knorr Alajos nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró által, a magy. kir. Belügyminiszterium megbízásából kezdett és eddig három kötetben megjelent betürendes tárgymutató ide csatolt negyedik kötetének tisztelet-példányát, mely az 1891—1900. évi törvények tartalmát foglalja magában, az alulírt kiadó könyvkereskedő cég azon tiszteletteljes kérése mellett juttatja a tek. szerkesztőség kezébe, hogy a magyar törvénytár betürendes tárgymutatója negyedik kötetének megjelenését becses lapjában felemlíteni sziveskedjék. Egyszersmind kötelességének tartja az alulírt céget megemlíteni, hogy a tárgymutatónak ez a negyedik kötet a legnagyobb részletességgel ismerteti a törvényszakaszok tartalmát; minden kérdésre kimerítő és megbízható utasítást ad nemcsak a törvény alkotásának időrendje, hanem a törvényezikelyek és azok szakaszainak sorrendje szerint is. A jelszók, vezérszók kizárólag a törvény szövegéből merítvők; a betürendbe szedett jelszók, vezérszók feltehetőleg mind ama rendelkezések, melyek a kérdéses jelszóra, vezérszóra vonatkoznak, vagy azzal kapcsolatban vannak. Ugyanazon rendelkezés több jelszó, vezérszó alatt is előfordul a szerint, a mint a rendelkezés több jelszót, vezérszót foglal magában. Különös előnye e betürendes tárgymutatónak az is, hogy a törvények minden kiadásához használható. A magyar törvénytár betürendes tárgymutatójának negyedik köteté 48 nagy nyolczadrétű iv, tartalomjegyzékkel ellátva. Ára füzve 4 forint, azaz 8 korona, diszes kötésben 4 frt 80 kr., vagyis 9 korona 60 fillér. Mély tisztelettel Budapest, 1901. június hó 20-án. ifj. Nagel Ottó könyvkereskedése VIII. Muzeum körút 2. szám (a nemzeti színház bérházában.)

„A mikroszkópi gyakorlat elemei“

ezimű könyv jelent meg dr. Lendl Adolf intézetének kiadásában. Különösen iskolai használatra, valamint műkedvelők és kezdők munkáihoz ajánlhatjuk. A mikroszkópiának évről-évre több híve támad hazánkban is. Azelőtt csak a tudományos intézetekben ismerték a mikroszkópot; manapság azonban minden orvos, gyógyszerész, technikus és mások használják, de sőt sok művelt ember, mint műkedvelő is foglalkozik már mikroszkópi vizsgálatokkal, mert a természet minimálisan apró részeiben ép oly sok tanulságosat és gyönyörködtetőt nyújt a felügyelkezett szemnek, mint nagyarányu alkotásaiban. Azt hisszük, hogy sok olvasóra fog találni ez a két részből álló kis mű, mert úgy van megírva, hogy az is használhatja, a ki nem szakember e téren. Az első részt (a mikroszkóp használatáról) Dr. Lendl Adolf írta; a második (a mely a preparátumok készítésére egyszerű és gyakorlati utmutatásokat foglal magában) Kohaut Rezső tollából került ki. Mindkét rész együttvéve 9 koronába kerül.

CSARNOK.**Vitkó honvéd tüzemester kalandjai.**

Írta: ifjabb Móríc Pál. 3.

(Csizmadia, mint tábornok.)

A honvédek bevonultak Nyárasdra. Vitkó köztüzért többi pajtásaival a kastélyba kvartélyozták be. Sok honvéd befért oda. Egy nagy teremben a földre szalmát terítettek szét, lehevert a szalmára Vitkó is. Ime egyszer jön három honvéd baka.

— Vitkó tüzemester rapportra! kiáltott az egyik.

Vitkó felemelte a fejét.

— Én ugyan Vitkó vagyok, de nem vagyok tüzemester. Hanem van még itt a másik három szobában is sok tüzer, lehet azok közt van.

A három honvéd elment, meg visszajöttek. Nem találták Vitkó tüzemestert, sőt a köztüzér Vitkón kívül más Vitkót sem. Azért újból felhívták, hogy menjen velük, mert rajta kívül nincs itt más Vitkó.

— Maga lesz az! mondták a bakák.

— Erre Vitkó a nyakába akasztotta a kis kardot és bement az ordinánczok után a parancsszobába. Ott már sokan voltak tiszték. Jelentkezett az őrnagynál. Így kezdte az őrnagy:

— Na fiu, hát mit csináltál ma?

— Jelentem alálassan! lütem, a hogy tudtam.

Eközben kinyílt egy fali ajtó és azon egy aranygalléros tábornok lépett be. A tiszték szalutáltak. Vitkó elsodálkozott, mert felismerte a nagy köpönyeges idegent, a csizmadiát, akivel ő oly foghegyről beszélt.

Most is mosolyogva szállította ez a nagy ur.

No fiam, hát megösmersed e a csizmadiát?

— Engedelmet kirek, felelte megilletődvé Vitkó, de én mirges voltam. Három pajtásomat ellüttek. Meg egy furvizert. Három lovat...

— Mai naptól Vitkó Antal tüzemester, mondá a tábornok. Jobbra át! Indulj!

Ez az aranyos ruhás ur, mint Vitkó halotta, valamiféle Palfy vagy Eszterházi gróf volt. Kormánybiztos.

(Knotek főhadnagy, mint oktató.)

Ez már 49-ben történt. A virágos tavasz elmúlt. A magyar honvédek vitézségéről regélt az egész világ. A 10-dik honvéd lovas tüzéreg már ekkor a Klapka tábornok parancsolása alá tartozott. És egyik pihenő nap a sátorban Knotek főhadnagy oktatta a honvédtüzéreket a kötelezettségükre. Ez a Knotek kiszolgált tüzer volt és az osztrákoktól került a honvédekhez. Oktatta nagy szavakkal a fiukat, hogy a meddig elég a municzió, addig ne féljen senkitől, semmitől a tüzer. Ne gondoljon a megadásra, mert az ily tüzer megérdemli a halált.

Ilyen szép oktatásokat tartott Knotek főhadnagy a sátorban.

(Knotek főhadnagy a csatában.)

Ez tájt már nem igen tartottak hoszasz pihenőt Vitkó tüzemestert, aki beletanult a tüzerségbe, négy ágyuval a balszárnyra küldték ki és a parancsnokuk Knotek főhadnagy volt.

Ekkor történt, hogy a hadsereg jobbszárnyát elverte a német. Azonban a négy ágyuval a balszárnyon még helyben állott a tüzerség. Egyszer látják, hogy no im egy svalizsér tiszt vágat feljűk. Nagy jegenyefasor árnyékolta az országutat, de a svalizsér tiszt a fasor külső oldalán vágatott a honvéd tüzerek felé. Csak közeliben hőmpolygette hulláma a Vágfolyó is, a melyen túl már Komárom erős vára feküdt. A tüzerek, mikor meglátták a svalizsér tisztet, elsőbb azt hitték, hogy a magyar részre akar pártolni.

— Éljen! Éljen! ekép megéljenezték

A svalizsér tiszt Knotek főhadnagyhoz ugratott. Mindjárt közelükben állott a lovával Vitkó tüzemester is. A két tiszt szalutál egymásnak.

A svalizsér tiszt elsőbb is azt kérde Knotek főhadnagytól, Vitkó tüzemesterre értvéen e szót:

— Kant der Dájes? A tüzemester... (Tud németül a tüzemester?)

— Náj! felelte Knotek, der ist Stock Magyar. (Nem! Sült magyar!)

Ismét szólt a svalizsér:

— Lósz kajn Susz nicht! Ein Stund gehört unsz. (Ne lövess többet. Egy óra mulva a mi foglyaink vagyot.)

Ámde Vitkó tüzemester annyit értett a német nyelvből. Megértette, hogy a svalizsér nem marad nálunk. Áruláson törí a fejét. Azért Vitkó odafordult a legközelebbi ágyuhoz. Kérdé a tüzért, mi van az ágyuban?

— Gránát, felelte a tüzer.

— Kartácsot bele! 78 golyót bele. parancsolta Vitkó tüzemester. És akkép cselekedtek az ágyuval. Mikor pedig a svalizsér lovát fordítván, vissza akart a csapatjához vágatni, Vitkó már leszállott a lóról és maga sütötte el az osztrak tiszt után a kartácsesal töltött ágyut.

— Te se viszel innét hirt, mondá, mert a kartács darabokra roncsoolta a svalizsért.

Osztán Vitkó, mikor felült a lóra, akkorra Knotek is hozzáugratott. Kéket, zöldet játs ott a főhadnagy savó szeme. Nagy haragjában így förmedt Vitkóra;

— Mit csinált kend? Hát nem fél kend?

— Nem én! felelte Vitkó. Hisz a főhadnagy ur tanította tegnap, míg a tüzernek municziója van, addig ne adja meg magát.

Knotek főhadnagy elsáppadt, mert félt. Mászt nem mondott:

— Hát jó! Hát jó! De csak azért ne büszkélkedj! Hanem ha így van, inkább nézd meg, hova állítsuk az ágyukat.

Amodább magaslatos hegy emelkedett ki, Vitkó tüzemester oda lovagolt tehát a völgyből. De mire visszajött a főhadnagyt nem találta ütegénél. A főhadnagy cserben hagyta az ágyut. Menekült. Áfuszott a Vág-Dunán. Sőt még a tüzereket is biztatta, ne löjjenek egyet se. Akkor pardont kapnak.

(A tüzerek megtagadják az engedelmességet.)

Mikor Vitkó visszalovagolt és látta a Knotek főhadnagy szökését, a tüzerekhez fordult, azok zugolódtak már. Megfenyegette őket:

— Kocsonyának apritalak benneteket!

Hála istennek a furvezerek még hallgattak a parancsszóra. Tehát a magaslat irányát megjelölve parancsolta.

— Fel! Üteg indulj!... Jobbra a balra fejlődj! Állj!... Szállj le... Irányzó tűz!

Nagy ideje volt, hogy tüzeljenek, mert már nyomult előre, utánok a nagy tömeg ulánus. Ámde hiába hangzott el a vezényező. A tüzerek nem löttek. Knotek főhadnagy az álnok szavával meghódította a szívüket... Ekkor Vitkó egy irányzó tüzernek a fejét is ketté vágta. Osztán leszállott a lóról. Maga irányzott. Maga sütötte a kartácsesal töltött ágyut a dzsidásokra. Sok ló ott maradt. Sok kevély katona. És még kétszer, háromszor lőtt rájuk. Mikor a tüzerek látták ezt a sikert, felbátorodtak, most már löttek a dzsidásokat ok is. Ekképp lövöldözve vonultak vissza az országuton. De hogy mily veszedelmes hátrálás volt ez, bizonyítja: 11 szer mozdonyoztak le és kezdtek ujabb és ujabb csatát, míg szabadultak. Hanem az ulánus osztály megtizedelve maradt vissza. A Vitkó ágyui közül egy sem maradt oda. Estét érvén, mind a négy ágyut bevitte a táborba. A tüzerek is ép kézláb maradtak. Csak Knotek főhadnagyt vesztették el.

(4 megmentett ágyu.)

Akkor 1 ágyunak megvolt 16.000 forint értéke. Vitkó tüzemester pedig 4 ágyut mentett meg. Kiszámítható tehát, hogy micsoda szép sikerrel működött ezen nap. Klapka tábornok is kérdést intézett hozzá:

— Te lövöldöztél úgy?

— Én! És ekkor elmondta a svalizsér tiszttel való esetet is. A Knotek főhadnagy szökését Komáromba, ki átuszott a Vág-Dunán. Noha ok tüzerek esküt tettek arra, hogy még tíz lépésnyire sem hagyják el az ágyut.

(Klapka akasztófáraitelte Knotek főhadnagyt.)

Klapka tábornok, hogy ezeket meghalotta, mindjért ordináncz huszárt küldött a várba Knotek után. Knotek az ágyban feküdt. Betegséget szinlelt. De Klapka kiparancsolta a sereghez. Azért jött is a főhadnagy. Ámde mikor Vitkó tüzemestert a 4 ágyuval meglátta, elfehéredett mint a fal.

— Te itt vagy? kérdé.

— Itt vagyok. Hisz tegnap tanított arra mikép viselkedjünk, a míg a municzióban tart...

Klapka tábornok ekkor Knoteket arra ítélte, hogy akasszák fel a fűzfára. A Csalóközben gyakori fa a vizek partján a fűzfa. Olyan is kerül, melynek szomorú a lombja.

(Csonka cigány halotti bucsuztatója.)

Bizonyos Csonka nevű cigány vállalkozott rá, hogy fölakaszja a főhadnagyt. Meg is biztatta a szerencsétlent. Ilyképp:

— Főhadnagy ur oda se nizzsen a bajnak, olyan sipen felakastom.

A másik minutumokban már a fűzfán lógott a főhadnagy.

(Folyt. köv.)

Nyíltér.

Nemcsak Magyarországon legelterjedtebb a

Ferencz József keserűviz,

hanem a világkereskedelemben is virágzó kiviteli czikk helyét foglalja el. Bevásárlásnál nagyon ajánlatos csakis a „Ferencz József keserűviz“ elnevezést használni, nehogy más, csekélyebb értékű vizet kapjunk.

Felhívás.

Intézetünk 120—1. 143—7. 150. 169. 249. 258—9. 261—2. 267. 294—303. 329—30. 336. 346—70. 403—9. 501—11. 551—70. 601—10. 732. 875—9. 895. 910—1. 913. 966. 988—9. számú részvényeinek tulajdonosait ezennel felhívjuk, hogy a mult évi közgyűlésünk határozata szerinti 50 korona ujbefizetési összeget 6%, illetve folyó évi április 1-től 8% késedelmi kamataival együtt vagy pénztárunknál, vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál legkésőbb f. évi december hó 1-ső napjáig befizetni sziveskedjenek, minthogy ellenesetben kénytelenek lennénk azon részvényt, melyre fenti határidőig befizetés nem teljesítették. alapszabályaink értelmében érvénytelennek nyilvánítani s helyette ugyanazon szám alatt új részvényt kibocsátani és eladni.

B.-Ujváros, 1901. június 24.

A b.-ujvárosi takarékpénztár igazgatósága.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

A n. é. közönség figyelmébe ajánlja kizárólagos

férfi női és gyermek cipő raktárát

a talpba bevéselt feltűnő legolcsóbb szabott árak mellett a

Mödlingi cipőárak

debreczeni raktára.

Piacz-utca 50. szám.

Millenniumi kiállítás 1896. Nagy Millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,
Trieur- és lemezlyukasztó gyár.

Gyár : Katona József utca 8 sz. Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű :

Trieuröket : a konkoly és búkkönynek a buza-árpa vagy rozs közül kiválasztására.
Trieuröket : a zabnak vagy árpának a buza közül és a gömbölyű magvak kiválasztására.
Lencsetisztító és osztályozó trieuröket : az arpa kiválasztására és a lencse osztályozására
Osztályozó Trieuröket.
Szabadalmazott Trieur osztályozógepeket

minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr s Müller, illetve Mayer rendszerű trieuröket alakítását. Kaphatók:

Malom Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Lőcse fürdő.

000 [Vasuti-, posta- és távirda állomás : LŐCSE.] 000
Szepesmegye legolcsóbb nyaraló helye, első felső-magyarországi gyermek üdülőhely az iskolai szünidők tartamára.

610 m. a tenger színe fölött, teljesen védett fekvéssel, fenyves erdő közepette, 20 percznyi távolság Lőcsétől, 50 kényelmesen berendezett szoba ; hideg és meleg fürdők : kitűnő konyha (a vendéglő házilag kezeltetik) teljes ellátás (étkezés és lakás) **3.30 koronától 5 k.-ig** naponként. 10—16 é. üdülést kereső, vérszegény iskolás gyermekek, kik szüleik kísérete nélkül a szünidőt erdőben akarják tölteni, a háziasszony személyes felügyelete alatt, hetenként **20 koronáért**, havonként **80 koronáért** teljes ellátásban részesülnek (Lakás, reggeli, délelőtti és délutáni uzsonna, ebéd, vacsora.)

Bővebb felvilágosítással szolgál s a prospectusokat franco elküldi :

Müller Antal
építész, Lőcse (Szepesm.)

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-tér 63. sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
többébb járgány-cseplőgép, lőheré-cseplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénakvájók, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek
szőcskavágók, réspavagók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemes acél-ekék.

3- és 3-vaad ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint-
sokra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cseplőgép-gyára.

Képviselőt és bizományi raktár:
Mattyasovszky Andor ezelőtt Bauer és Társa czégnél
Debreczen, Péterfia. 73.

Huzás ma este!

Huzás visszavonhatlanul
1901. június 25^{én.}

Főnyeremény
30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek
á 1 korona

ajánlja:
 Szentkirályi Tivadar, dohánytőzsde.
 Mendelovits Lajos
DEBRECZEN.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduság-pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A püspök-ladányi ev. ref. egyház árlejtést hirdet egy 50 méter hosszú, 10 méter széles, 5 tantermes fedett folyosóju, téglából, cseréppel építendő iskola összes (kőmives, ács, asztalos s vegyes) munkáira. A kőmives és ács munkákhoz szükséges mindennemű anyagot az egyház adja, vállalkozó a munkát teljesíti. Lehet pályázni külön az egyes, valamint együtt az összes munkákra. A vállalati összeg 10%-a óvadéku leteendő. Az épület folyó évi december 1-re tető alá hozandó s 1902. június 1-én átadandó. A vállalati összeg a munka előhaladása szerint folyósítatik, az óvadék az átadástól számítandó 1 év múlva fizettetik vissza. Pályázatok **f. évi július 13-án esti 6 óráig** adandók be az ev. reform. lelkészi hivatalnál, hol a terv és költségvetés megtekinthető. A nyilvános árlejtés július 14-én délután 4 órakor tartatik meg. Egyháztanács fentartja a jogot, hogy esetleg a legalacsonyabb ajánlat mellőzésével a szerződést a neki legmegfelelőbbnek látszó ajánlkozóval kösse meg.

Püspök-Ladány, 1901. június 22.

Ev. reform. egyháztanács.

Raktarhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép kályhák
 leszállított árak mellett,

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett

Nyári ruhák tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
 eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.